

Model cukrovaru 1908 – první sbírkový předmět Národního technického muzea

MODEL OF A SUGAR FACTORY FROM 1908 – THE FIRST COLLECTION ITEM OF THE NATIONAL TECHNICAL MUSEUM

Model cukrovaru v měřítku 1:10 se v roce 1910 stal prvním sbírkovým předmětem Technického muzea Království Českého, jak se Národní technické muzeum tehdy jmenovalo. Byl vyroben v roce 1908 pro výstavu Obchodní a živnostenské komory (viz obr. 2. na s. 279) a reprezentoval naše tehdy nejsilnější průmyslové odvětví – cukrovarnictví. Precizně provedený model zabírá úctyhodnou plochu přes 41 m² a dokumentuje jednotlivá technologická zařízení pro výrobu surového cukru, která byla typická pro české cukrovarny na počátku 20. století. Na výrobě modelu cukrovaru (s kapacitou 500 t.d⁻¹ ř.) se podílelo více než 20 strojírenských firem, další projekt finančně podpořily. Cena modelu podle odhadu přesáhla 200 tis. K. Konečnou montáž z částí zhotovených jednotlivými výrobci zařízení pro cukrovarny provedla Akciová strojárna (dříve Breitfeld, Daněk a spol.) v Praze-Karlíně.

Model byl zpočátku vystaven v prostorách Schwarzenberského paláce na Hradčanech, ve kterém mělo muzeum své sídlo až do roku 1941, pak byl uložen v karlínské Invalidovně, kde byl deponován až do roku 2001. Poté byl restaurován (rekonstrukci finančně i technicky zabezpečily společnosti Cukrovar a rafinerie cukru TTD, cukrovar Dobruška, a Pražská cukerní společnost TTD, cukrovar Mělník) a byl zapůjčen do expozice Národního zemědělského muzea – tím byl vlastně zachráněn, protože tak unikl ničivé povodni, která přišla o rok později.

V souvislosti s přípravou expozice, kterou se NTM chystá připomenout stoleté výročí své existence, byl model počtvrté ve své historii rozebrán a přestěhován do nově zrekonstruovaného výstavního sálu v hlavní budově na Letné.

Jan Palas, NTM

Obr. 1. Doboové schéma modelu cukrovaru pro výstavu Obchodní a živnostenské komory v roce 1908 (Archiv NTM)

